

Ceny

- **Cenové růsty v průmyslu a zemědělství, pokles ve stavebnictví a tržních službách**

Výrobní ceny se za tři čtvrtletí roku 2010 vyvíjely ve sledovaných odvětvích značně odlišně: jejich meziroční pohyb odrážel pokračující zlepšování poptávky (průmysl) a pravděpodobný nástup cyklické růstové trajektorie (zemědělství). Nebo naopak přiznával opožděné oživení po delších předchozích růstech (tržní služby) či poklesy cen vyvolané slabou aktivitou odvětví (stavebnictví).

Zatímco ceny průmyslových výrobců ve 2. čtvrtletí - po pěti kvartálech meziročních poklesů - dosáhly poprvé růstu a 3. čtvrtletí jejich vyšší dynamiku potvrdilo, ceny tržních služeb v produkční sféře byly v každém čtvrtletí roku 2010 ještě meziročně níže. Lze to zřejmě vysvětlit obecně pomalejší reakcí služeb na cyklický vývoj ekonomiky - ceny tržních služeb rostly totiž meziročně i v roce 2009, i když nižší dynamikou než v roce 2008 (útlum odvětví nastoupil ve srovnání s průmyslem později). Podobně tomu bylo - i když z jiného důvodu - u cen stavebních prací, které se ocitly v záporném teritoriu až teprve ve druhém a třetím čtvrtletí 2010. Vysoce cyklická vychýlení cen v zemědělství jsou pro toto odvětví typická (dvojciferné nárůsty či propady). Ceny zemědělských výrobců zaznamenaly ve 3. čtvrtletí výrazný meziroční přírůstek +7,9 % ovlivněný však základnou srovnatelného období - ve 3. čtvrtletí 2009 klesly ceny v zemědělství meziročně o téměř čtvrtinu (-23,9 %).

- **Ceny průmyslových výrobců jako v jediném odvětví rostly postupně**

Ceny v průmyslu stouply za tři čtvrtletí meziročně o 0,7 %, ovšem se zesilující dynamikou (+2,2 % ve 3. čtvrtletí) - rostly pomaleji než v EU 27, což lze zřejmě přičíst rychlejšímu výstupu z recese některých velkých evropských ekonomik. Zdražily zejména nerostné suroviny (+4,9 %, resp. +8,3 % ve 3. čtvrtletí) a také voda, její úprava a rozvod (+3,8 %, resp. +3,7 %). Ceny ve zpracovatelském průmyslu stouply o 0,8 %, v samotném 3. čtvrtletí o 2,6 %. Ale např. výrobní ceny dopravních prostředků byly stále meziročně nižší (-4,8 %, resp. -3,5 %).

- **Ceny stavebních prací teprve dvě čtvrtletí v meziročních poklesech, přestože stavební produkce prudce propadla již v 1. čtvrtletí 2010**

Ceny stavebních prací reagovaly málo pochopitelně na situaci odvětví v prvních dvou čtvrtletích 2010, kdy cenový vývoj nekorespondoval s prudkým propadem produkce. Příčiny lze zřejmě hledat v cenové „kaskádovitosti“ českého stavebnictví, kde jsou zakázky velkých stavebních firem ve značné míře realizovány subdodávkami firem malých a středních. Reakce cen se tím pravděpodobně zpozdila.

Ve výsledku za tři čtvrtletí se ceny staveb a stavebních prací snížily meziročně o 0,2 %, ovšem ceny prací v inženýrském stavitelství neklesly (+0,5 %). Ze specializovaných stavebních prací fakticky stagnovaly ceny elektroinstalačních, instalačních a ostatních stavebně instalačních prací (+0,3 %). Ceny za demolice a přípravu stavenišť prací každé čtvrtletí roku 2010 meziročně ztrácely na tempu, ovšem v průměru od začátku roku si udržely kladný růst (+0,9 %). Ceny kompletačních prací (omítky, obklady, aj.) a ostatních specializovaných stavebních prací (zednické, pokrývačské, betonářské aj. práce) klesly (o 0,6 %, resp. 0,9 %).

- **Silný nárůst cen zemědělských výrobců ve 3. čtvrtletí; výrazné růsty cen v lesnictví od počátku roku**

Ceny v zemědělství se v průměru za tři čtvrtletí nevymanily z meziročního poklesu (-0,2 %) ani přes velmi silnou dynamiku ve 3. čtvrtletí (+7,9 %). Platilo to především o cenách v rostlinné výrobě (-3,1 %, resp. +9,8 %), zejména u obilovin (-3,5 %, +11,9 %). Meziročně cenově níž byli zemědělci v chovu prasat (-10 %), drůbeže (-2,9 %), skotu (-1,5 %). Vyšší byly ceny mléka (+16,1 %). Cena medu se zdvojnásobila (+104,6 %).

Extrémní meziroční růst zaznamenaly také ceny v lesnictví - u vlastníků lesů od počátku roku o 19,3 %, ve 3. čtvrtletí o 22,6 % (jehličnany o 25,4 %). Cenový růst u nevlastníků byl nižší (+5,2 %) a jeho dynamika klesala (na +2,7 % ve 3. čtvrtletí).

- **V cenách tržních služeb**

Vývoji cen většiny tržních služeb v produkční sféře dominuje od počátku roku nejasnost v trendu. Postupně rostou jen ceny za nákladní dopravu, naopak

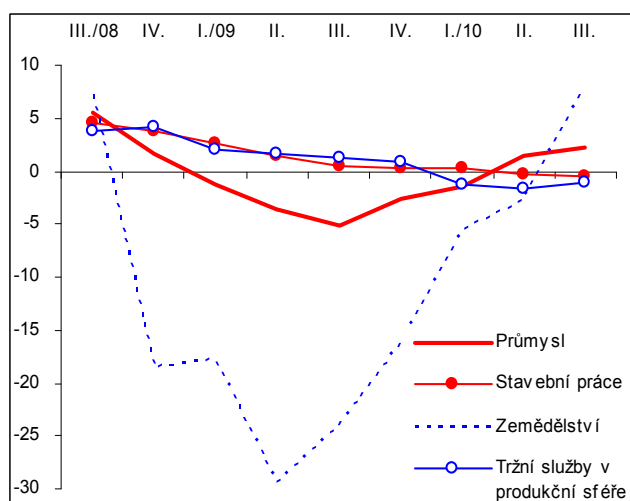
v produkční sféře rostly postupně jen ceny nákladní dopravy

postupné slábnutí cenové dynamiky je patrné u služeb skladování a manipulace s materiálem, v programování a poradenství a také u telekomunikačních služeb. Ceny finančních služeb ve 3. čtvrtletí meziročně klesly. Nejvíce od začátku roku stouply ceny služeb souvisejících se zaměstnáváním (+11,3 %), což odráží zlepšení na trhu práce, ovšem ve 3. čtvrtletí již jejich růst (+9,2 %) proti 2. čtvrtletí (+14 %) polevil. Celkem ceny tržních služeb v produkční sféře od začátku roku klesly meziročně o 1,3 %, ve 3. čtvrtletí o 1 %.

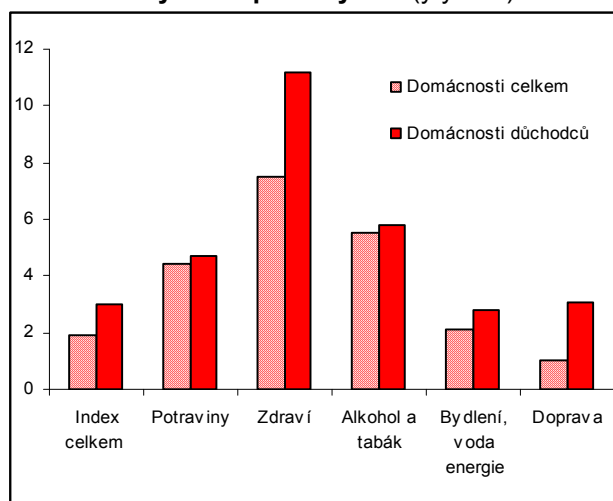
• Nabídkové ceny bytů stále neurčují trend, meziročně se však jejich pokles mírně zlepšil

Ceny nemovitostí, stejně jako ceny jiných aktiv, jsou významným indikátorem pohybů v ekonomice. Nevyhnutelný časový posun neumožňuje oficiální statistice zachytit aktuální změny realizovaných cen. Podle nabídkových cen se v průměru za tři čtvrtletí 2010 ceny bytů v ČR sice stále držely pod úrovní (-0,7 %) srovnatelného období 2009, v něm však byl tehdy meziroční pokles hlubší (-2,6 %). Snížení nabídkových cen bytů bylo nepatrně větší v Praze (-0,9 %) ve srovnání s úhrnem za ostatní regiony (-0,6 %) (cenový vývoj v Praze podle vývojových křivek předurčuje budoucí vývoj v ostatních částech ČR). Vývoj po jednotlivých čtvrtletích 2010 jednoznačný směr neurčuje – nabídkové ceny bytů mimo Prahu ve 2. čtvrtletí dokonce meziročně stouply (+0,3 %), poté se však opět vrátily k poklesu. V Praze se po opětovném meziročním poklesu nabídkových cen bytů ve 2. čtvrtletí (-1,1 %) situace nepatrně zlepšila (-0,9 %).

Graf č. 7 Výrobní ceny (y/y v %)

Graf č. 8 Spotřebitelské ceny ve 3. čtvrtletí 2010 - vybrané položky CPI (y/y v %)

Pramen: ČSÚ

• Tempo růstu spotřebitelských cen každé čtvrtletí zrychlilo na 1,9 % meziročně ve 3. čtvrtletí; v domácnostech důchodců o 3 %

Podle harmonizovaného indexu spotřebitelských cen v září 2010 (+1,8 %) patřila ČR k 14 zemím EU 27, jejichž tempo bylo nižší než unijní průměr (+2,2 %).

Podle indexu spotřebitelských cen stouply za tři čtvrtletí ceny meziročně o 1,3 %. Jejich tempo během roku akcelerovalo (+0,7 % v 1. čtvrtletí, +1,2 % ve 2. čtvrtletí a +1,9 % ve 3. čtvrtletí 2010), s největšími nárůsty u nájemného (+8,7 % při meziročních růstech za jednotlivá čtvrtletí o 9,9 %, 8,8 %, a 7,7 %) a také cen spojených s výdaji za zdraví (+5 %, po čtvrtletích pak +0,2 %, +6,6 % a +7,5 %).

Domácnostem důchodců rostly ceny od začátku roku rychleji (+1,9 %) než domácnostem celkem (+1,3 %), a to od 2. a zejména 3. čtvrtletí (+1,7 %, resp. +3 %). Extrémně stouply ceny jejich výdajů za zdraví (+7,4 %, v jednotlivých čtvrtletích pak o 0,5 %, 9,8 % a 11,2 %). Podle OECD je v ČR největší nárůst soukromých plateb za zdraví ze všech zemí OECD.

• Směnné relace se stále horšily

Ceny dovozů a vývozů působily na český zahraniční obchod od začátku roku nepříznivě. Nejhlubší propad cen vývozů v 1. čtvrtletí 2010 (-6,6 % meziročně) -

se stále horšily

srovnatelný s propadem ve 3. čtvrtletí 2008, způsobeným však extrémním posílením koruny -, se ve 2. čtvrtletí zmenšil (-0,3 %). Ve 3. čtvrtletí už ceny vývozu meziročně vzrostly (+2,2 %). Ceny dovozů se sice v 1. čtvrtletí nepropadly tolik jako ceny vývozu, ale jejich vzájemný vztah nastartoval nepříznivé směnné relace, které se zhoršovaly ve 2. a zejména 3. čtvrtletí.

Vývozní ceny strojů a dopravních prostředků, klíčových položek českého zahraničního obchodu, byly ve 3. čtvrtletí stále pod úrovní stejného období 2009 (-1,2 %). Jejich dovozní ceny naopak stouply (+2 %). I zde tedy byly směnné relace negativní, i když ne tak silně jako za zahraniční obchod celkem.

ČSÚ provádí experimentální propočty s očištěním směnných relací o kurzový vliv a vliv cen minerálních paliv. Oba tyto vlivy zhoršily směnné relace (po očištění byly směnné relace ve 2. i 3. čtvrtletí 2010 mírně lepší, ovšem stále v negativním pásmu).